

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo vsak petek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 3 K.

Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko pa 4.50 K.

Dopise sprejema uredništvo, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Dolenjskim rojakom!

Še par števil — in „Dolenjske Novice“ dokončajo prvo polletje kot tednik. Upamo, da smo ustregli svojim č. naročnikom, ko se je naše lastništvo odločilo vzdržati jih letos kot tednik. S tem smo dolenjskim rojakom dokazali, da smo pripravljeni kar največ žrtvovati z iskreno željo, da bi se dober tisek razširil kolikor mogoče v vsako dolenjsko hišo.

Res se je krog naših čitateljev razširil, a vender ne toliko, kolikor bi bilo treba po raznih krajih naše obširne Dolenjske. Če pregledujemo zapisnik naročnikov, najdemo še tu in tam velike župnije, ki nimajo niti enega naročnika „Dolenjskih Novic“. Mislimo, da bi č. rodoljubi z nekoliko agitacijo ta nedostatek lahko odpravili. V vsaki večji vasi bi se dalo dobiti vsaj par naročnikov. Lepa priložnost se nudi uprav zdaj ob polletju, ki po časniški šegi začinjamo nov naročilni obrok. „Dolenjske Novice“ stanejo za pol leta samo 1.50 K.

Č. naročniki so se prepričali, da smo si prizadevali ustreči opravičenim željam tako v tehničnem kakor v uredniškem obziru. Za raznovrstnost člankov bomo kakor doslej skrbeli in opozarjali na vse potrebe naše zanemarjene Dolenjske. Naša iskrena želja je, da bi postale „Novice“ glasilo vseh dolenjskih okrajev. Zato vljudo vabimo v svoj krog č. rojake kot dopisnike in naročnike. Z združenimi močmi bomo naše priprosto in ukaželjno ljudstvo povzdignili k večji omiki in h gmotnemu blagostanju.

Poslali bomo nekatere številke v razne kraje na ogled v trdni nadi, da se bodo č. rodoljubi odzvali našemu vabilu.

Za uredništvo „Dol. Novic“: Kanonik Žlogar.

! Ako še niste, pošljite zdaj naročnino! !

Gospodarstvo.

Kranjska vina v Pragi.

Z razstavo kranjskih vin v Pragi, ki se je vršila od 29. maja do 6. junija, smo napravili prvi korak za izvoz naših vin na Češko.

Kar se razstave same tiče, je dosegla popolnoma svoj namen. Pokazali smo češkemu rojakom, kako dobro

vino raste po dolenjskih in vipavskih vinskih goricah, pokazali smo, da se dobe pri nas vsakovrstna vina, od navadnega cvička do najzlahtnejšega boteljskega vina, in da je v tem pogledu naša dežela zares Avstrija v malem. Češki rojaki so naša vina pokušali in so jih sploh hvallili, dasi so razvajenega okusa, pred vsem pa pivopivci. Ugajala jim niso le bela vina, ki rasto v južnem podnebnju Vipavske doline, ampak tudi naša dolenjska vina in tudi naš cviček.

Po vsej tej preskušnji smemo za gotovo upati, da se bodo naša dobra vina rada pila na Češkem in da je treba le dobro vpeljane trgovine, da se naše želje vresničijo in da se bo de tudi na Češko izvažalo naše dolenjsko vino.

Razstava sama se je priredila kakor znano v starinski hiši „U Vejvodu“, v prostorni, okrogloobokani pritlični sobi, v katere vstopiš nizzdol po dveh stopnicah. Ob dveh straneh te „vinske pivnice“ so bile dolge police, na katerih so stale botelke v štirih vrstah, ena vrh druge. Na levo stran so bila dolenjska in belokranjska vina in po drugi strani naprej pa vipavska vina. Pred policami so bile dolge in ozke mize za strežbo. Sicer je bila pa soba opravljena z desetimi okroglimi mizami, ki so stale v dveh vrstah. Okrog teh so sedeli obiskovalci razstave. Stregla sta gostom dva natakarja. Omeniti moram tudi, da je bil ves prostor primerno olepšan z zelenjem in narodnimi zastavicami okrog električnih svetilk, dočim so bile na policah ob straneh in po sredi cvetlice.

Obisk razstave je bil dovoljen, četudi ne tako številno, kakor se je pričakovalo. To pa zaradi tega, ker Čehi sploh niso vinu tako vajeni kakor Kranjci. Tam se pije kaj malega dopoldne, sicer pa zvečer. Pred vsem so pa Čehi pivopivci in jih bo treba na vina še le navajati. V tem pogledu se mi zde pomembne besede, ki jih je o priliki otvoritve izustil nek veljak, ki je bil k otvoritvi povabljen, in ki je dejal, da bi češka narava mnogo pridobila, ko bi pili Čehi manj piva, zato pa nekoliko več vina. Hotel je s tem povedati, da bi bili Čehi še boljši delavci kakor so, na enem in drugem polju, ako bi ne bila njih glavna pijača — pivo.

Da je bilo kmetijski podružnici novomeški mogoče prirediti to razstavo, zahvaliti se je seveda tudi vinarški zadrugi vipavski, ki je mnogo pomagala in ki je sploh omogočila celo prireditve. Ta zadruga ima v Pragi že svojo klet, kamor so se spravila tudi vsa naša vina, ki so se poslala v razstavo.

Pri tem prvem koraku, ki smo ga napravili s praško razstavo, pa ne sme ostati! Če hočemo, da se bo naše vino točilo v Pragi, treba je nadaljnih korakov. Treba je, da se vpelje v Pragi vinska trgovina, tako kakor so jo vpeljali v svojem času Dalmatinci, ki imajo že po raznih delih Prage svoje vinotoče. Vipavska vinarška zadruga je že pričela svoje delo v Pragi, treba pa je, da se ta

trgovina razširi tudi na dolenska vina in sploh na kranjska vina. Zato je pa nujno želeli, da se ustanovi za celo deželo vinarska zadruga, ki bo najlaže skrbela za izvoz vina, za napravo vinske zaloge v Pragi in za potrebnega potnika.

Posnemati moramo v tem oziru druge dežele, ki delujejo z vsemi silami na to, da gre vinski pridelek v denar. Opozoriti moram pri tej priliki, da je poslala tudi Hrvatska svoja vina na praško razstavo, in da se tudi ta dežela trudi za dobavo češkega trga. Za njo bodo prišli pa tudi Štajerci, če bo toliko vina, kakor se kaže sedaj po obnovljenih vinogradih. Vsaka zamuda od naše strani bi bila tedaj kvarna za razvoj naše vinske trgovine na Češkem, ker se v tem slučaju ne gre samo za dobroto vina, ampak tudi za dobavo ugodnih prostorov za kleti in za pivnice (vinotoče), pa tudi za dobavo odjemalcev in vinopivcev. Kdor prej pride, prej melje, pravi pregovor, ki velja v polnem obsegu tudi v tem slučaju.

Zato je pa nujno treba, da napravimo tudi drugi korak za izvoz našega vina na Češko in da osnujemo tam združeno vinsko trgovino. Kajti kaj pomagajo najlepši vinogradi in najboljše vinske letine, če ne bo mogoče spravljati vina v denar!

—r—

Kako je napravljati gnojnične jame.

Gnojničnih jam pri nas povsod primanjkuje. Imamo cele vasi, cele občine in cele okraje, kjer ne najdemo ne ene gnojnične jame. Mnogi gospodarji se izgovarjajo, da je premalo gnojnice, da bi se izplačalo delati gnojnično jamo; drugi se pa sploh ne zmenijo za to, kakor bi gnojnica ne imela nobene vrednosti pri gospodarstvu. Tu pa tam leži gnoj čisto na suhem, drugod zopet v gnojnični mlakuži, ki polagoma izhlapeva, dokler ji zopet prihodnji naliv ne dopelje nove vode.

O potrebi gnojničnih jam in o važnosti gnojnice se je že toliko pisalo in govorilo, da se hočem danes omejiti samo na nekatera vprašanja, ki so važna pri napravi gnojničnih jam.

Pred vsem je važno, da je gnojnična jama dosti velika. V tem pogledu storiš prav, ako odmeriš za vsako odraslo glavo do pol kubičnega metra prostora, ali z drugimi besedami povedano: en kubični meter prostora zadostuje popolnoma za dve glavi odrasle živine. Če imaš v hlevu n. pr. 6 glav velike živine, napravi gnojnično jamo, ki bo tri kubične metre velika. To pa dobiš, če napraviš jamo 1 in pol metra dolgo, 1 meter široko in 2 metra globoko. Če hočeš napraviti jamo ravno široko kakor je dolga, v tem slučaju toraj 1 in pol meter, potem zadostuje, da je jama 1 in ena tretjina metra globoka. V obče se pa raje delajo jame ožje in zato globlje kakor pa nasprotno, in sicer zaradi tega, ker je pri ožjih jamah površina manjša in ker zaradi tega tudi gnojnica manj izhlapeva.

Velikost gnojnične jame se ravna tudi po tem, kako se živini nastilja. Čim več se nastilja, tem več popije stelja gnojnice in tem manjša je lahko jama. In nasprotno. Kjer je dosti njiv, tam je treba dosti gnoja in več stelje. Tam je gnojnična jama lahko manjši; kjer imajo več travniščine kakor njiv, tam potrebujejo manj gnoja, zato pa več gnojnice. Po takih krajih imajo najraje kratke staje, katere malo nastiljajo, ker se zbira skoraj vsa gnojnica v gnojnični jami.

Pri nas je treba nabirati gnojnico tudi izpod svinjakov, ki se zaceja sedaj v tla in tam po nemarnem

zgrabava. Ravno izpod svinjakov bi se lahko dosti gnojnice dobilo, zato je tudi to gnojnico vpoštevati, kadar delamo gnojnično jamo.

Gnojnična jama naj se napravi sicer tako kakor delamo n. pr. vodnjake. Namesto okroglih jam se delajo pa navadno štirioglate jame. Tla naj se betonirajo, strani pa zidajo in dobro s portland-cementom omečejo. Namesto suhega zidu — kakor pri naših vodnjakih — naj se napravi zid s cementnim mortom, saj na notranjem kraju, ker je tak zid veliko trpežnejši.

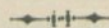
Kar se prostora tiče, bodi gnojnična jama tik gnojnišča, in sicer na strani proti hlevu. Med jamo in hlevom bodi saj toliko prostora, kolikor ga je treba za vozno pot, recimo toraj kaka 2 metra. Če leži gnojnišče vstric hleva, potem se napravi jama sredi podolžne strani gnojnišča, lahko pa tudi na enem ali drugem vogalu, kakor bolje kaže. Tam kjer je iz hleva izpeljan gnojnični jarek, tam naj leži tudi gnojnična jama.

Ker se mora gnojnica izpod gnojnega kupa odtekat v gnojnično jamo, moramo napraviti na najnižjem mestu gnojnišča luknjo ozir. kanal, skozi katerega se odteka gnojnica v gnojnično jamo. Čisto pametno je, ako se postavi nad gnojnično jamo tudi stranišče.

Za poletno gnojenje travnikov, sadnih vrtov itd. se napelje v gnojnično jamo tudi kapnica in sicer po žlebovih, ki se obrnejo po potrebi v jamo. Tako delajo v Švici in tako bi tudi pri nas kazalo, če hočemo s sadnih vrtov in drugih prostorov več košnje.

Začnimo tudi pri nas z gnojničnimi jamami in dajmo z gnojnico v obče bolj varčno gospodariti kakor smo bili dosedaj vajeni!

—r—

Politični pregled.

Državni zbor zadnje dni preračeta vladni finančni načrt o novih davkih. Vse stranke so naglašale, da načrt ne ustreza namenu. V imenu slovenskih poslancev je govoril dr. Žitnik. Izvoljen je odsek 52 poslancev, ki načrt pretehta in potem poroča zbornici. — Načelniki večjih strank so se zedinili, da se prične proračunska razprava po skrajšanem načinu, da se prej konča glavna debata in ob enem posvetuje o več ministerstvih skupno. Dne 15. junija se je vzel v pretres proračun. Od „Slovenske Jednote“ sta dr. Kramar in dr. Šuštersič ostro prijemala Poljake radi njihove protislovenske politike in izdajstva bosanskega kmeta v roke mažarske oderuške banke. Slovani se razpusta državnega zbora ne bojé, ker trpele bi le vladne stranke. Tudi bivši minister Prašek je ostro napadal sedanjo protislovensko vlado. — V tem mesecu se reši samo proračun in zasedanje bo prekinjeno. — Jugoslovanski poslanci so sklenili „junctim“ (vsoprednost) med laško univerzo v Trstu (? ali ne na južnem Tirolskem??) in slovensko univerzo v Ljubljani. — Poroča se, da bo „Jednota“ glasovala proti proračunu in s tem pokazala vladi nezaupnico. — Češki poslanec Kalina je nujno predlagal, naj vlada zbornici na vpogled predloži načrt bosanske ustave. A minister-predsednik izjavi, da je bosanska ustava stvar krone-skupnega ministerstva in obeh vlad. Vlada torej nima dolžnosti parlamentu predložiti ustavo. Nujnost predloga ni bila sprejeta. Narbrž bo z načrtom Bosna zopet udarjena.

Goriški deželni zbor, kjer se mej strankami ni dosegel sporazum, bo razpuščen. Nove volitve bodo proti jeseni.

Tržaško. Vesela vest se je te dni s Trsta razširila po Slovenskem in vzbudila pozornost po vsej Avstriji. Dne 13. so namreč bile volitve v mestni — ki je ob enem tudi deželni zbor. Tu so pa Slovenci dosegli nepričakovane uspehe. Vladajoča laška iredenta je bila poražena na celi črti — v okolici in v mestu v IV. to je skupni kuriji. S temi volitvami je sijajno dokazano, da Trst ni izključno italijansko mesto, kakor Lahii vedno trobijo v svet, ampak dvojezično. Saj so Slovenci v mestu in tržaški okolici dosegli med vsemi strankami, ki so se vdeležile volitev, največ glasov. Za Slovenci, ki so dobili v okolici 4000, v mestu pa 3200, skupaj 7200 glasov; so dobili so-

cijalni demokratje v okolici 1350, v mestu 5450, skup 6800 glasov (a mej temi je mnogo slovenskih); italijanski liberalci pa v okolici 300, v mestu 5770, skup 6100 glasov. Le vprašanje časa je, ko še poskoči število slovenskih glasov v Trstu. V sredo je bila v vseh 6 mestnih okrajih ožja volitev med zgoraj omenjenimi strankami. Narbrž zmagajo Lahi, ki so se združili s socialnimi demokrati zato, da bi ne prodrli kak Slovenec. Uprav se poroča, da je izvoljenih 10 socialnih demokratov in 6 liberalcev. Lahi so iz neke kavarne streljali na Slovence.

Na Koroškem je posojilnica v Prevalji prešla v nemškutarske roke. Pri tem je imela svoje prste tudi liberalna Celjska Zveza. Kakor poroča „Mir“, je že večina slovenskih posojilnic odstopila od Celjske Zveze. Znano je, kako so ob zborovanjih štajarski liberalci klicali: „Korošci vun!“ Naši koroški bratje si torej morajo poiskati bolj zanesljive zaveznike, nego so jim bili Celjski naprednjaki, ki so pomagali slovenske zavode spravljati v nemške roke. — Nova turska železnica se otvori 5. julija. Cesar pride k otvoritvi. Slavnostni vlak bo šel iz Špitala n/D v Gastein.

Rusini — gališki in bukovinski se zopet dogovarjajo, da bi se spojili v jednoten klub.

Na južnem Francoskem je bil 13. junija silen potres, ki se je raztezal ob morju od Marzelja tija do Barcelone na severnem Spanskem. Na stotine ljudi je mrtvih in ranjenih. Početkom so že cenili škodo nad 10 milijonov frankov.

V Albaniji se vrše boji med turško vojsko in vstaši. General Džavid paša je razdejal nekaj albanskih trdnjav.

Mej Turčijo in Grško preti radi Krete resen spor. Na mejah obe državi zbirate vojake. Grška ponuja Turčiji za Kreto 15 milijonov frankov, a turški posredovalci zahtevajo več.

Ruski in nemški cesar sta se včeraj sešla v finskem zalivu.

V Črni gori so prišli na sled zaroti proti knezu Nikici. Zaprli so do 30 oseb.

Predsednik Morreira-Penna Brazilijanskih združenih držav v južni Ameriki je umrl.

Japonska je imela zarotnike na otoku Honolulu proti ameriški upravi, Japonski zarotniki so nameravali pomoriti belce na Havaju.

Zabavi in pouku.

Purkstali.

Spisal Ivan Steklasa.

(Konec.)

Kot stotnik ogulinski je razvil Ivan Adam Purkstal vse svoje moči, da zadovolji svojim dolžnostim kot vojaški zapovednik, dasi s karlovškim generalom Ivanom Josipom Herbersteinom ni mogel živeti v slogi, kajti Herberstein si je hotel v svoji pohlepnosti za imetkom prisvojiti tudi bogato stotnijo ogulinsko. Purkstal se je seveda tej Herbersteinovi nakani uprl z vso odločnostjo ter prosil cesarja Leopolda I., da mu podeli ogulinsko veliko stotnijo z vso jurisdikcijo, samo da se laglje vzdrži proti nakanam Herbersteinovim. To mu je tudi uspelo l. 1689. ter je ostal potem v Ogulinu veliki stotnik do l. 1716. Borba med Herbersteinom in Purkstalom pa se je nadaljevala radi naseljenih Vlahov, nad katerimi je hotel imeti Herberstein neomejeno oblast tudi v ogulinski stotniji, kar pa Purkstal ni hotel na noben način priznati. Po hudi borbi je zmagal Purkstal tudi v tej zadevi, ter je cesar Leopold I. določil l. 1693. z dopisom z Dunaja bojnemu svetu, da ostanejo v ogulinski stotniji naseljeni Vlaha podložni od zdaj naprej le ogulinskemu stotniku, a ne neposredno karlovškemu generalu. Zdaj je mogel Ivan Adam Purkstal zapovedati in vladati po svoji volji v celi ogulinski stotniji. Vlahe je nameščal in razmeščal, kakor mu je kazalo. Pri tem seveda ni pozabil sprejemati razne podarke od podložnih, kakor je bila takrat navada na Krajini. Takrat se je selil narod kar trumoma iz Krajine v Srem in na Ogersko; slabe letine, pa tudi zatiranje po oblastih je prisililo narod, da je zapuščal svoj dom. Ivan Adam Purkstal je s početka celo podpiral to selitev, ker je dobival od vsakega izseljenca po dva goldinarja za potni list. Ko je pa postajala Krajina vsled selitve le preveč prazna, se je uprl ter zabranil selitev. Za Vlahe mu ni bilo žal, če so se selili, saj so mu delali škodo celo po njegovih posestvih, pač pa za prave Ogulince Hrvate, katere je jako cenil kot hrabre in poštene junake, ki so branili proti Turkom ves kraj poprej nego so prišli

semkaj Vlaha, ter neštetokrat zapodili Turke, ki so uhajali mimo Ogulina na Kranjsko.

Z velikimi dohodki, ki jih je dobival Ivan Adam Purkstal na razne načine kot stotnik ogulinski, je lepo uredil svoja posestva na Kranjskem, posebno še Podbrežje. V tem staroslavnem čvrstem gradu je zbiral znamenja zmage ter resil ž njimi dvorane, kolikor jih niso napolnili že poprej slavni Lenkovići. V enem od štirih stolpov grada so imeli Purkstali svojo orožnico, kjer je bilo nagomilanega različnega orožja, večidel turškega, kakor puške, meči, zastave, noži, železni oklepi, čelade itd. Od vsega tega se je ohranilo v gradu še do dandanes železni prsni oklep in dve čeladi, kakršne so nosili v srednjem veku. Ivan Sašelj, pisatelj zgodovine Adlešičke fare, omenja, da je bilo še l. 1887. videti nekoliko zanimivih slik nekdanjih graščakov in posestnikov Podbrežja. Jeli se nahaja še zdaj kaj teh ostankov nekdanjih znamenitih zbirk v tem gradu, nam ni znano. Škoda takih starin, da propadajo, kakor tudi kapelice, katero je sezidal na grajskem vrtu med grajskim ozidjem na vzhodni strani Ivan Adam Purkstal s svojo soprogo Ano Elizabeto rojeno Gallenberg v čast sv. Florijanu, kar spričuje še dandanes vzdana kamenita ploča na zvoniku nad vhomom v kapelico. Iz napisa v nemškem jeziku se vidi, da je bil takrat Ivan Adam grof Purkstal generalfeldcajmojster ter bojni svetnik, polkovnik in zapovednik v Ogulinu. Nad omenjenim nadpisom je postavljen grb Purkstalov z letnico 1697., katerega leta je tudi kapelica dozidana. Slika sv. Florijana z velikega oltarja se je ohranila do danes. Spodaj pod tlemi je bila obokana rodbinska rakev, kamor so pokopavali svoje člane. Na epistelski strani je še zdaj v steno vzdani velik kamenit spomenik, pod katerim počiva zgoraj omenjena soproga Ivana Adama Purkstala, Ana Elizabeta, ki je umrla l. 1694. Napis je sestavljen v latinskem jeziku. Je li bil tukaj pokopan tudi Ivan Adam Purkstal, ni nam znano. Kapelica je zdaj podrtija. Lepo vbrane zvonove so prepelejali v grajsko kapelico na Krupi. (Ivan Sašelj: Zgodovina Adlešičke fare na Belokranjskem. Str. 26—28.)

Ivan Adam Purkstal se je bil na Hrvaškem čisto udomačil, je govoril in pisal hrvaški tudi s cirilico ter se celo večkrat rogal nemški gospodi, ki je dohajala na Hrvaško, češ, da ne zna, kako se živi na hrvaški Krajini med hrvaškim narodom. Dopisoval si je ne samo z odličnimi hrvaškimi velikaši nego tudi s turškimi zapovedniki iz sosedne Bosne, kakor z Osman ago Beširevičem, zapovednikom v Ostrožcu na Uni in drugimi zapovedniki. Nosil je hrvaško obleko kakor po navadi tudi drugi častniki, ki so služili na Krajini, celo sam Ivan Josip Herberstein, ta velik protivnik Hrvatov, je naslikan v hrvaški vojaški opravi na sliki, ki se nahaja v graškem deželnem arhivu. Sliko Ivana Adama Purkstala v hrvaški vojaški obleki je videl še v Podbrežju Radoslav Lopašić, kakor omenja v svoji zgodovini mesta Karlovca (str. 223). Kje se nahaja zdaj ta slika in če še sploh obstoji, nam ni znano. A. Dimitz trdi v svoji zgodovini Kranjske (IV. 87), da je padel Ivan Adam Purkstal, stotnik ogulinski, po časti generalstražmojster, v bitki pri Prešovu na Ogerskem l. 1687. To pa ni bil Ivan Adam Purkstal, stotnik ogulinski, ker je po listinah dokazano, da je le-ta živel kot zapovednik v Ogulinu do l. 1716. Drugega stotnika tega imena pa sploh ni bilo v Ogulinu niti kje drugej na Krajini. Ivan Adam Purkstal je zapustil hčer Katarino Terezijo, ki je umrla kot klarisa l. 1752. v mekinskem samostanu, stara 69 let, in dva sina, od katerih je eden umrl brez otrok, drugi Ivan Leopold pa se je oženil z Lukrecijo, rojeno grofinjo Porzio. Njun sin Anton je postal jezuit, doktor bogoslovja in modroslovja ter profesor v Tirnavi, Gradcu in na Dunaju. Potem je prišel v Ljubljano, kjer je bil sedem let misijonar, potem pa katehet in propovednik. Umrl je v Ljubljani l. 1772. in ž njim je izumrla veja kranjskih Purkstalov.

Dopisi.

Iz zdravlišča Ika v Istri. III. Trsat. Mesto Reko si človek kmalu ogleda. Ker se steza po eni strani ob morju, na drugi strani naslanja na skalnato reber, tujec ne more zaiti. Vsakdo se kajpada najrajši sprehaja ob morju in strmeč ogleduje ondi stoječe ladje. Lahko tudi stopi na ulici „via Szapary“ v samotno ob morju stoječo palačo, kjer je videti „akvarij“ t. j. prostor napolnjen s steklenimi posodami, v katerih plavajo raznovrstne morske živali, da jih lahko vidiš prav od blizu. Odprt pa je akvarij samo dvakrat v tednu: v nedeljo in v sredo ob določeni uri.

S trga „Elizabeta“ držita po sredi spodnjega mesta dve cesti vstric, po ožji teče električna železnica, ki veže obedva konca mesta, širša cesta je takozvani „Corso“ z nešteti krasnimi prodajalnici. Po obeh cestah se pride nazaj na prostorni trg „Scarpa“. Ta del mesta leži na ravnih tleh in je v teku let nastal z zasipanjem morja, „staro mesto“ se vzpenja na kvišku po rebri. Po vseh večjih primorskih mestih zasipljejo pri kraju morje, da dobijo tla za nove stavbe in za pomole v pristanišču. Ogromne skale valijo v morskno dno, više in više, sklad na sklad, dokler zasip zraste do vrha, kjer dobi trden, nepremakljiv zid. V Reki in Opatiji so velikanski kupi skal, navaljeni za zasipanje morja. S trga „Scarpa“ lahko zaviješ na levo navkreber v „staro mesto“. Ako jo pa ubereš naravnost ob morju, kjer je pristanišče za manjše jadrnike, vozeče razno blago v mesto oglje, drva, olje, doge, večinoma pa barigle vina, — prideš naposled do železnega mosta. Ta most drži čez potok „Rečina“ (Fiumara), ki loči mesto od Sušaka. Reka spada sedaj žal pod ogrsko kraljestvo, Sušak k hrvaškemu ozemlju in je tudi res ves hrvaški. V Reki se šopiri sama laščina in madžarsčina, pri vsakem koraku čuješ „allora“ in „igen“, nikjer hrvaškega napisa, v Sušaku narobe vse od kraja hrvaško.

Ako z mosta obrneš oko proti levi strani, takoj zapaziš obok s podobo Marijino in z napisom „Consolatrix afflictorum“ (tolažnica žalostnih). Pod obokom se začnejo stopnjice, držeče na Trsat. Velikrat sem prehodil te stopnjice, tudi romarje sem že vodil v procesiji od kolodvora skozi vse mesto na vrh Trsata. Potoma smo prepevali litanije in molili rožni venec. Nihče nas ni v mestu zaničljivo gledal, ampak s spoštovanjem so se nam umikali, nekateri celo odkrivali. Pač je od tedaj 20 let minulo, kakšne razmere vladajo v verskem oziru sedaj, mi ni znano. Povsod pa veselega srca vidim, da ima Bog v vseh narodih in deželah mnogo ljudi, ki se mu verno klanjajo in preblažena D. Marija brez števila častilcev, to pa ne le med priprostim ljudstvom, marveč tudi med gospodo. Naj bi vsi ostali zvesti do konca ter s svojo gorečnostjo vneli ostalih mrzla in trda srca, da bi ves človeški rod veroval v Boga, ki ga oznanjuje vsaka stvar, zlasti veličastno morje. — Kdor si ne upa zdelati nad 400 strmih stopnjic, naj za 3 K najme voz in se pelje po lepi gladki cesti do Marijinega svetišča.

Trsat leži 125 m nad morjem in je sveta zemlja. Stara povest pravi, da so angelji hišico, v kateri so stanovali Jezus, Marija in Jožef, iz Nazareta prenesli na Trsat, da bi jo umeknili Turkom. ki so Palestino v oblast dobili ter v svoji besnosti vse kristjanom svete kraje opustošili in razdejali. Zgodilo se je to dne 10. maja l. 1291., to je isto leto, ko so Turki divjali po sv. deželi Palestini in jo zasedli. To so gledali Trsačani, ko na svojem griču prvič zapazijo hišico, starinske nenavadne oblike, brez temelja na tleh stoječo, nad streho dimnik in majhen zvonik. „Odkod ta stavbica, ki je nikdar prej nismo videli, ki je vse drugači narejena, kakor naše hiše, kako je semkaj prišla?“ To vprašanje je šlo od ust do ust po Trsat. Njih strmenje je rastlo, ko so v hišico stopili in jo znotraj ogledovali. Podobna je kapeli, v podolgastem čveterokotu sezidani, strop modre barve, z vmes posejanimi zlatimi zvezdicami. Stene iz navadnega kamna zložene, znotraj z malto izdelane in poslikane s slikami, ki predstavljajo skrivnostne dogodke te hišice. Na levi strani stoji omara za lončeno posodo, na desni okence in temu nasproti nizko ognjišče. Nasproti vrat je kamenit altar, nad njim podoba križanega, na platno slikana. Na desni strani altarja v steni kip Marije z božjim detetom iz cedrovega lesa. Obličje je moralo biti sprva srebrno bele barve, zdaj od starosti ter od dima sveč in svetiljk okajeno. Krona in zlahtnih kamenčkov venča glavo, lasje s prečo, sredi glave padajo čez vrat in pleča. Marija nosi zlato obleko, čez sredo širok zlat pas, gornja obleka je plašč modre barve. Dete Jezus z levico drži zemeljsko oblo, z desnico blagoslavlja.

Prikazen hišice na Trsat je ljudi po vsi okolici spravila kvišku. Vse je vkup letelo, — dogodili so se čudeži. Župnik trsaški, star, svet mož, je ozdravel od hude bolezni, ko je goreče Marijo prosil zdravja, da bi mogel iti hišico obiskat. Tudi mu je bilo v spanju razodeto, da je ta hišica sv. Družine, ki je v Nazaretu zginila in bila sem prenešana. Župnik sam se je s tremi veljavnimi možmi napotil preko morja v Nazaret, da bi se na licu mesta prepričal o treh rečeh: 1. ali sv. hišice res ni več v Nazaretu; 2. kdaj je zginila; 3. iz kakšnega gradiva je temelj in se li vjema dolžina in širjava temelja s prenešeno hišico na Trsat. Vse se je natanko vjemalo. Komisija se je veselo prepričana vrnila v domovino in razglasila: „Na Trsatu stoji sv. hišica nazareška.“ Posihmal so ljudje v gostih trumah romali sv. hišico obiskavat.

Veselje pa ni trajalo dolgo. Tri leta pozneje, 10. decembra l. 1294 hišica na Trsatu zgine in se zopet prikaže na Laškem. Pastirji iz okolice Picenum so jo videli, ko je plavala čez morje po zraku in se spustila na zemljo v nekem gozdu blizu mesta Recanati. Gozd je bil last bogate gospé, po imenu Lavrete, in od nje je dobila sv. hišica ime „lavretanska“. Še dandanes stoji v mestu Loreto v krasni nad njo zidani cerkvi in uživa veliko čast od nešteti romarjev, ki prihajajo od vseh strani. Tudi iz našega zdravšča sta potovala dva duhovnika, dovršivši zdravljenje, s parnikom do Jakina (Ankona) in od ondi v Loreto in Rim.

Kako pa je bilo Trsačanom pri srcu, ko je zginila sv. hišica z njih griča nad Reko? Neizmerna žalost se jih loti, potoke solz prelivajo, konec jih hoče biti od bridkosti. Ko so izvedeli, da je hišica v Loreti, so tja romali in res spoznali, da je ista, ki so jo na Trsatu v tolikih časteh imeli. Od žalosti niso noter stopili, ampak zunaj pred vrati so klečali in solznih oči vzdihovali: „Vrni se k nam, o Marija! Nazaj v Reko, o Marija, Marija, Marija.“ Da bi ubogo ljudstvo potolažil, trsaški graščak Nikolaj Frankopan na svoje stroške zgradi kapelo na istem mestu, kjer je stala nazareška hišica, katere sled, v zemljo vtisnjen, je bil še poznati. Papež Urban V. pa je l. 1362 tej kapeli, ljudstvu v potolažbo, ki zgube sv. hišice ni moglo pozabiti, podaril majhno Marijino podobo, slikano bajé od evangelista Luka na cipresin les. Frankopanov sin grof Martin pa je h kapeli prizidal cerkev in samostan za frančiškane. Veliki srebrni svečniki so dar cesarja Leopolda I., zlate krone na podobi sv. Luka pa so l. 1709 poslani od kanonikov vatikanskih. Pobožno ljudstvo hrvaško se še vedno nadeja, da bo sv. hišica nekega dne nazaj priplavala. Sedanja cerkev na Trsatu sestoji iz dveh delov. Na desni strani je glavni, čeprav manjši del, namreč z železnim omrežjem od drugih prostorov ločena milostna kapela. Altar je sestavljen iz marmorja vseh vrst in barv, nad njim ima svoj tron Marijina podoba sv. Luka, navadno zagrnjena, krog nje venec obljubnih darov. Na stenah predstavljajo slike na presen omet čudoviti pričetek svetišča. Za altarjem stoji v temnem hodniku kip Matere božje velike starosti in ognjišče s temeljnim zidom sv. hišice nazareške. Toliko o Trsatu in njegovem slavnoznanem svetišču. Papež Benedikt XIV., ki je svoje preiskave o sv. hišici v dveh spisih na svetlo dal, je pripomnil: „Kar se tiče slovesnega češčenja in neprestanih čudežev, je stvar vesoljnemu svetu znana, tako da pač ni treba nadaljnih dokazov.“ Seveda zgodba o sv. hišici nazareški ne spada med verske resnice. Vsakemu je prosto, svoje mnenje imeti, pobožno ljudstvo hrvaško in slovensko pa bo kakor doslej romalo na Trsat, počastit posvečena tla in priporočiti se preblaženi D. Mariji, materi vseh milosti, pomočnici kristjanov, tolažnici nesrečnikov in trpinov. Veliko čast uživa Mati božja trsaška tudi kot „madonna del mare“, kot zavetnica mornarjev. Na stenah po cerkvi je vse polno obljubljenih podob, ki so jih mornarji po prestani nevarnosti morske vožnje trsaški cerkvi darovali. Slike kažejo ladje sredi zbesnelega morja, kako se borijo z valovi, lomijo in potapljaajo. Mimogrede bodi rečeno, da so romarji na Trsatu deležni istih duhovnih milosti in odpustkov, kakor se dobivajo v Loreti.

Častiti frančiškani, ki so varih Marijinega svetišča na Trsatu, so nameravali zidati novo krasno cerkev. Vse je bilo zato pripravljeno in mnogo denarja nabranega. Toda pojavile so se ovire in težave. Nova cerkev bi po načrtu in predarku stroškov stala 800 tisoč kron, denarja pa ni še polovico te svote skupaj. Ljudstvo želi ohranitev stare cerkve, posebno bližnja okolica. Celó nadvojvoda Franc Ferdinand, naš prihodnji cesar, je poslal inženirja, naj cerkev pregleda in stavi predloge, kako bi se dala predelati in olepšati, ne da bi trebalo nove stavbe od tal do vrha. Ravno tako je knez Alfred Windisch-Grätz, predsednik gosposke zbornice, izrazil svojo misel: Stara cerkev naj ostane, pa kar se da prenovi in ozaljša. Duhovščina je enakega mnenja. Cerkev, ki je v vsakem oziru trdna in dobro ohranjena, bo tedaj ostala, pač pa dobila mnogo popravkov in dostavkov. Zvišala se bo, tlak bo čezinčez enakomeren, prostoren hodnik kroginkrog, še en zvonik, novo krasno pročelje.

Stroški za to predelavo so proračunjeni na 400 tisoč kron. Trsat ima krasno lego z divnim razgledom na morje in njega bregove. Mnogo bi pridobil, ako bi gori vodila vzpenjača in bi nastalo nekaj dobrih gostiln, kjer bi našli romarji po primerni ceni hrano in postelj.*)

*) Čujemo, da hoče topliški cerkveni pevski zbor letos romati na Trsat. Bilo bi primerno, da pravčasno v našem listu naznani dan, kedaj se misli odpeljati. Morebiti se še kdo drugi iz Dolenjskega pridruži, ki ni bil še na Trsat in morja ni videl.

Dunaj 11. junija 1909. — Cesar in ves krščanski Dunaj se klanja Najsvetejšemu. — Gotovo bo moje dolenske rojake jako zanimalo, če jim nekoliko popišem, kako se obhaja na cesarskem Dunaju procesija presv. R. T. in sicer pri sv. Štefanu. Tisoče in tisoče vernega ljudstva je včeraj na vse zgodaj hitelo v notranje mesto, da bi videlo, kako se klanja preljubljeni vladar — svečar — presvitli cesar in ves krščanski Dunaj pred vladarjem nebes in zemlje pod podobo kruha. Lanskega leta se cesar radi bolehnosti te slavnosti ni mogel vdeležiti.

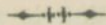
Ob 6. zjutraj so se že do stolne cerkve svetega Štefana v krasnih opravah pripeljali cesarski dostojanstveniki in prestolnega mesta. To je trajalo do 7. ure. Takoj potem se je pripeljal najvišji dvor. Pred sprevodom je jahal dvorni jezdec, za tem oddelek ulancev na konjih; za njimi so trobentali na konjih štiri dvorni trobentači. V treh gala kočijah so se peljali najvišji dvorni dostojanstveniki. V vsako kočijo so bili vpreženi 3 pari konj. Sledile so takoj za njimi štiri dvorne kočije, v katere so bili vpreženi štiri pari konj, z nadvojvodi. Ljudstvo je nadvojvode navdušeno pozdravljalo. Naenkrat zaigra vojaška godba cesarsko himno, trobentači trobentajo general-marš, pripeljal se je cesar v prekrasni dvorni kočiji z nadvojvodo prestolonaslednikom Franc Ferdinandom. Vpreženo je bilo osem lepih belcev-šimeljnov. Za cesarskim vozom je bilo na konjih šest mladih cesarskih plemičev, sledila je še telesna straža, oddelek ulancev, i. t. d. Pri velikih cerkvenih vratih je bil cesar sprejet od pomožnega škofa dr. Marschalla in od stolnega kapiteljna in spremljan od nadvojvod in drugih dostojanstvenikov v cerkev.

Po veliki slovesni sv. maši se je lepo razvrstila procesija. Za križem so korakali otroci c. kr. sirotišnice, usmiljeni bratje, drugi redovi, cesarski, civilni in vojaški dostojanstveniki in dunajskega mesta zastopniki, ministri i. t. d.

Za njimi pomožni škof dr. Marschall z Najsvetejšim pod baldahinom, ki je vodil namesto oslabelega kardinala Gruscha procesijo. Čope s traki pri baldahinu so nosili knezi.

Za Najsvetejšim je korakal cesar, nadvojvodi, i. t. d., vsi z gorečimi plamenicami.

Po končani procesiji so se dostojanstveniki in najvišji dvor vrnili v istem slovesnem sprevodu kakor so se pripeljali. Procesija je bila letos izvanredno lepa. Iznenadilo je vse, da so bili v vse cesarske vozove vpreženi sami belci in sicer 46 lipičancev in 14 kladrubčanov. Na Francovem trgu je cesar z nadvojvodi obstal in izstopil. Vojaštvo je pred svojim najvišjim poveljnikom defiliralo. V posebnem povelju je cesar vojaštvo pohvalil. Kakor se obhaja procesija presv. R. T. na Dunaju, to predragi rojaki, je seve le na cesarskem, krščanskem Dunaju mogoče!

Belokranjski glasnik.

Dol nad Suhorom. Nesreča. Dol je kranjska vas ob preloženih državnih cestih nedaleč od unijatske cerkve. Dalje v kotlini pa je žumberska župna vas Drage. Nekako v sredi meji obema prav na meji imata obe vasi skupni vodnjak za pitno vodo, katere v teh krajih tako rado zmanjkuje, če ni dalj časa dežja. — Nedavno pa smo prišli začasno še ob ta tako potrebni vodnjak. Vanj je namreč skočilo neko vlaško dekle ter utonilo. Ker je ni bilo, ko je šla po vodo, predolgo domov, je mater zaskrbelo, če se ni morda pripetila nesreča. Gre pogledat k vodnjaku in zapazi hčerkin robec plavati po vodi. Izvlekli so mrtvo truplo še le čez par ur ter ga prenesli na dom v Drage. Pokopana je na unijatskem župnem pokopališču pri Svetici. — Ta deklina je bila spomlad odšla v Ameriko. A ob izkrcanju v New Yorku so jo spoznali za umobolno ter odredili njen povratek v Evropo. Zato jo je šel njen brat iskat noter v New York ter jo pripeljal domov. Sklepati se sme, da se jej je zmešalo tembolj, ker se neki opazuje v tej rodbini umobolnost. Žumbersko oblastvo je ukazalo, da se vsa voda izčrepa, ves vodnjak očedi ter izmije, in potem se le počaka na novo vodo, ki se bo natekla. Ker se to delo brez tvorniške sesalke ni moglo izvršiti, šel je voznik v Novo mesto ponjo, in ker se na posodo ni mogla dobiti, morata si jo vasi kupiti. Pri tej nesreči bo vendar sreča to, da se bo zdaj pumpa uravnala za črepanje in vzdigavanje vode in se bo vsled tega vodnjak tudi zgoraj primerno obzidal ter s tem odstranila kaka nevarnost v bodočnosti.

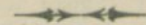
Sv. Vid na Jugorju. Vasi na to stran ob Gorjancih imajo svojo podružnico pri sv. Vidu. To je prva cerkev, katero zagleda potnik, ko se pripelje čez „vahto“ na belokranjsko stran. Na

Vidovo, to je 15. junija je v tej podružnici sv. opravilo, a naslednjo nedeljo pa „proščenje“, to bo 20. junija ob 10. uri. Ta cerkev je bila v zadnjih letih jako okusno prenovljena, da vernikom zeló dopada. Večinoma so stroške pokrili dobrotniki, nekateri rojaki celo iz daljne Amerike. Naši ljudje sv. Vida posebno časté v očesnih boleznih, zato ni čuda, da prihajajo tudi iz oddaljenih krajev. Vabimo vas podgorske rojake to in onstran Gorjanc.

Iz Semiča. Dne 8. t. m. je imela K. Z. za Belokrajno redno sejo v Metliki, v kateri so se nasvetovali in sprejeli gospodarsko-politični shodi, koje naj priredi K. Z. na teh-le krajih: Dne 13. t. m. v Semiču, jeden dan med tednom — v četrtek v Staremtrgu, v nedeljo 20. junija po 10. opravilu na Radovici, popoldne ob 3 pa na Suhoru. Za govornika in poročevalca na javnih shodih K. Z. se naprosi g. dež. odbornika dr. E. Lampeta, ki je bil že itak namenjen, da obiše Belokrajno ter si pri tej priliki ogleda na lici mesta nujno potrebno preložitve cest, spopolnitev že obstoječega vodovoda Blatnik-Semič, Kot-Črnomelj, pa tudi, kako bi se preskrbeli z dobro pitno vodo kraji v Belokrajni, koji še dosedaj niso deležni te dobrote.

G. dež. odbornik se je torej blagovolil vabilu K. Z. radovoljno odzvati ter je prišel dne 13. poročat na javni shod zjutraj po rani sv. maši v Semič. Shod je bil prav dobro obiskan. Na shodu je zbranim zborovalcem g. dr. Lampe pojasnoval v prvi vrsti obstoječe gospodarske razmere v naši deželi. Povedal je, na kak način so se zamašile luknje v blagajni dež. odbora, katere so napravili prejšnji gospodarji na tem mestu, in kaj se namerava z 10 milijonskim kronskim posojilom oziroma, kako se bode isto vračevalo. Prešel je nato na belokranjske gospodarske potrebščine zlasti ceste in vodovode; a nasvetoval pa tudi potrebo združevanja osobito ustanovitev živinorejske zadruge ter vinogradniškega društva. Ljudstvo je bilo poročevalcu za njegov govor in gospodarske nasvete hvaležno, kar je pokazalo z napeto pozornostjo in z živahnim pritrjevanjem. Istega dne popoldne po krščanskem nauku je priredilo tukajšnje izobraževalno društvo na prostem veselico z naslednjim vspredom:

1. Nagovor o namenu in pomenu izobraževalnih društev (Dr. E. Lampe.) 2. Igra: Kazen ne izostane. (Proizvajajo člani dom. izobr. društva.) 3. Tamburanje (Prirede metliški tamburaši.) Veselica se je vršila v najlepšem redu, neprisiljeno in prisrčno. Kako tudi ne? Saj je počastil to prvo javno prireditve tukajšnjega izobr. društva s svojim obiskom blag. g. okr. glavar S. Domicelj s svojo gospo soprogo. Da, imeli smo v svoji sredi celo izvanrednega gosta, milostnega g. škofa J. Stariha iz Amerike v spremstvu gg. župnikov Ogulina in Judniča. Bila je to res v pravem pomenu ljudska veselica, pri kateri je bilo zastopano ljudstvo, svetni in cerkveni dostojanstveniki. Zato pa iskrena zahvala vsem udeležencem, posebej pa še vč. dež. odborniku dr. E. Lampetu ter vrlim in večim metliškim tamburašem!

Domače novice.

Procesija presv. R. T. v Novem mestu se je vršila ob najlepšem vremenu pri zares obilni udeležbi. V vsakoletnem navadnem redu se je pomikala skozi mesto. Udeležili so se je p. n. gg.: okrajni glavar baron Rechbach s političnimi uradniki, predsednik dr. Kavčič s sodnijskimi uradniki, župan J. Ogoreutz z mnogoštevilnim mestnim zastopstvom, meščanska garda z godbo, ki je med procesijo ubrano svirala, veteransko društvo kot nosilci baldahina in svetilci, gimnazija in ljudski šoli, društvo rokodelskih pomočnikov itd. in zares veliko in nad vse častno število drugih vernikov. Slovesen značaj sprevodu je dajalo veliko število udeleženk z gorečimi svečami, med temi posebno tretji red in Marijanska kongregacija. Pri posameznih blagoslovih je oddala meščanska garda v povišanje slovesnosti običajne salve. Ves sprevod se je vršil v lepem redu. Kakor pri vseh takih slovesnostih, bodi omenjeno tudi tukaj pohvalno lepo petje novomeškega cerkvenega zbora, pomnoženega z vrlimi gimnazijci.

Šmihelska procesija preteklo nedeljo se je istotako vršila v najlepšem redu in ob veliki udeležbi. Svirala je tudi tu novo-meška meščanska godba; petje je bilo lepo, spremljala ga je mešč. godba. Sicer je začel dež malo motiti procesijo pri drugem blagoslovu, a je takoj ponehal. Nekaj lepega, veličastnega je ta sprevod, ljudstva se je kar trlo; udeležili so se je tudi gg. nadzornik Turk, vodja Rohrmann, župan Zurec, slavna meščanska garda, obe šoli, itd. Popoldne je pa imel v Šmihelu mil. g. prošt pontifikalne slovesne litanije.

Praznik sv. Srca Jezusovega je povišan mej največje praznike katol. cerkve. V naši škofiji se obhaja prav slovesno. V kapiteljski cerkvi bo pontifikalno sveto opravilo v nedeljo ob 10. uri, popoldan ob polu 3. uri pa skupna ura molitve pred izpostavljenim sv. R. T.

Redka slavnost. Dne 15. julija t. l. bo preteklo štirideset let, kar so na novomeški gimnaziji maturirali nastopni, sedaj še živeči gospodje: Ferjančič Jakob, župnik v Zagracu, Kaspert Anton, profesor v Gradcu, Komljanec Janez, profesor v pok. v Bučki, Mikolji Franc, fin. svetnik v Mostaru, Pučnik Miha, višji poštni oskrbnik v p. na Dunaju, Stergar Stanko, zdravstveni svetnik v Ljubljani, Stermole Franc, višji poštni blagajnik v Trstu, Vidic Božidar, poštni oskrbnik v Novem mestu. Bilo jih je vseh skupaj devetnajst, umrlo jih je torej enajst. Navedeni gospodje se snidejo dne 14. julija v Novem mestu na zabavnem večeru. Dne 15. julija pa se bosta darovali dve sveti maši, ena zadušnica za pokojne sošolce, ki jo bode bral č. gosp. župnik Ferjančič, druga pa slavnostna sv. maša, darovana po č. g. profesorju Komljanecu. Opoldne se zbera pri slavnostnem banketu, popoldne pa napravijo skupen izlet v novomeško okolico. Štirideset let je dolga doba v človeškem življenju in vsekako je od devetnajst sošolcev še dosti jih ostalo pri krepkem zdravju. Sestanek maturantov od leta 1869 je za Novo mesto gotovo zanimiv dogodek, ki je tem večjega pomena, ko živi še eden tedanjih profesorjev, častiti zlatomašnik g. P. Bernard Volk, bivši c. kr. gimn. ravnatelj, sedaj v Brežicah na Štajerskem. Sliši se, da bodo gospodje svojega nepozabnega učitelja povabili na velepomemben shod. Da bi le hotel in mogel priti, tu si bodo vedeli marsikaj povedati drug drugemu. Pozdravljamo prav iskreno nekdanje novomeške dijake ter jim kličemo iz srca: Dobrodošli!

Gimnazijsko dijaško podporno društvo. Dne 12. t. m. se je vršil v gimnazijski posvetovalnici v Rudolfovem občni zbor „Društva v podporo revnih dijakov novomeške gimnazije. Gosp. ravnatelj Breznik poda kot društveni predsednik poročilo o društvenem delovanju. Dohodkov je bilo 1209 K 72 h, stroškov 1099 K 74 h. Na to poda gosp. duhovni svetnik prof. Marinko poročilo o „Dijaški kuhinji v Rudolfovem“ v kateri je dobivalo kosilo in večerjo 50 dijakov novomeške gimnazije. Iz obeh poročil posnamemo, da je izvzemši Novomeščane in nekatere okoličane med ljudstvom bore malo zanimanja za društvo. V vsaki vasi se nahaja še vendar nekaj petičnih mož, kateri bi nikakor ne obubožali, ako bi v prid učete se dolenske mladine žrtvovali nekaj kronic na leto. Sosebno bi bila pa prava narodna dolžnost dolenskih občin, hranilnic in posojilnic, da bi se odzvali opetovanim prošnjam omenjenih društev z denarnimi svotami. Naj se na tem mestu konstatira z vso resnostjo, da sloni obstoj Novomeške gimnazije tudi na teh dveh društvih. Sosebno prosimo denarne zavode in občine onstran Gorjancev, da se pri proračunih in razdelitvi letnega dobička spominjajo omenjenih društev; vsaj pohaja ravno iz teh krajev mnogo dijakov v Novomeško gimnazijo, katera jih z veseljem podpira, ker so skoraj vsi revni in pridni dijaki, katerim se obeta lepa bodočnost. Potem ne bi treba bilo, da hodi samo radi podpor 12 dijakov iz črnomaljskega in metliškega okraja v nemško gimnazijo v Kočevju. To smo hoteli za danes omeniti, da merodajni faktorji ukrenejo, kar je koristno in potrebno, pa da zavežemo jezik nekemu gospodu onkraj Gorjancev, ki kaj rad udriha po novomeški gimnaziji in se pri tem ne poslužuje vedno resnice.

X. Y.

Koze se stavijo letos v novomeškem okrožju sledeče dneve: Soboto, 19. junija ob 8. uri v Šmihelu, ob 10. v Novem mestu. Sredo, 23. junija ob pol 8. uri zjutraj na Ruprčvrhu, ob 1/4 9 v Stopičah, ob 10. na Podgradu; — ob pol 2. na Vel. Kalu, ob pol 3. v Mirni peči, ob pol 5. pop. v Prečini. Petek, 25. junija ob pol 1. pop. pri Rohrmanu, ob pol 2. v Brusnicah, ob 3. v Orehovici, ob pol 5. v Beli cerkvi, ob 1/4 6. pri Zorkotu, ob 6. v Št. Petru. — Pregledovanje se vrši ob istih urah teden pozneje. V NOvem MESTU, dne 11. junija 1909.

Dr. Peter Defranceschi.

Za cesarice Elizabete bolnico v Novem mestu so darovali sledeči dobrotniki večjo množino zelenjave in sočivja p. n. gg.: prošt dr. Elbert; Josip Bergmann, lekarnar; župnik Martin Nemanič v Brusnicah; Franc Klemenčič, posestnik na „Marofu“; č. oo. frančiškani; večjo množino črešenj so darovali Bergmann in Maks Ličen, vinski trgovec v Rihbenberku na Primorskem; Ivan Jakše, gost., 30 K. V denarju so darovali: slav. zdravstveno okrožje Kranj 20 K, sl. zdravstveno okrožje Toplice 100 K, Flor. Zorko, pos. v Družinski vasi 6:80 K. kot popustilo od skupila za mleko. Največjo dobroto od bolnice imajo zdrav-

stvena okrožja na Dolenskem, ker se oskrbuje v zavodu največ Dolenjk, a s podporo se je dosedaj oglasilo samo topliško zdravstveno okrožje, med tem ko druga zdravstvena okrožja na tozadevne prošnje še niso odgovorila. Upamo, da prošnje ne bodo brezvspešne v očigled človekoljubnemu namenu in gmotnim razmeram zavoda. Naj si sl. dolenska zdravstvena okrožja stavijo za vzgled gorenjsko zdravstveno okrožje Kranj, katero je poslalo prispevek, ne da bi od zavoda imelo kakšnih dobrot. Vsem blagim darovalcem pristrčna hvala. Zavod je sedaj popolnoma urejen in opremljen z najnovejšimi sterilizatorji, s pomočjo katerih sta se v kratkem izvršili dve zelo težki operaciji z izvrstnim uspehom. Obe bolnici se jako dobro počutite, in je upanje, da v kratkem popolnoma zdrave zapustite zavod. Da se je moglo nabaviti sterilizatorje najmodernejših vrste, zahvaliti se je oni neimenovani dobrotnici, katera je po mil. g. proštu dr. Elbertu dala na razpolago svoto 3000 K. Sterilizatorji stanejo sicer skupno s plinovo napravo 5000 K, bilo bi tedaj primanjkljaja 2000 K, za katerih pokritje se gotovo najdejo še požrtvovalni in človekoljubni dobrotniki. Resnica je, da bi moralo okrožje samo iz svojih dohodkov skrbeti za moderno opravo operacijskih prostorov, vendar mu pa ni zameriti glede na visoke stroške, katere je imelo okrožje z ustanovitvijo bolnice, ako računa na privatno požrtvovalnost občinstva.

Prvo sv. obhajilo v Novem mestu bo v ponedeljek 21. t. m. ob 7. uri zjutraj.

Prostovoljno gasilno društvo v Trebnjem priredi povodom 25letnice svojega obstanka dne 1. avgusta 1909 gasilsko slavnost. Vspored slavnosti se pravočasno objavi. Slavna bratska društva, zlasti po Dolenskem, se uljudno prosijo, da na ta dan ne prirejajo veselice.

Odbor.

Izpred sodišča. Obsojeni so bili pri tukajšnjem c. kr. okrožnem sodišču: France Adamič, kovač iz Blanskega, radi zapeľavanja h krivemu pričevanju na 4 tedne ječe. Marija Banovec in Ana Banovec, posestnika hčeri iz Tuševca dola št. 12 po 6 tednov radi krive prisega. Jožef Banovec, posestnik iz Tuševca dola št. 12, 8 mesecev radi zapeľavanja h krivemu pričevanju. Anton Žugeľ, hlapec, sedaj v zaporu, 4 mesece ječe radi krive prisega. — Posestnik Peter Majerle iz Predgrada pri Poljanah je kupil 24. oktobra 1908 od Marije Štajdohar iz Goršetov na Hrvaškem prešiča. 25. oktobra poslal je, kakor so se dogovorili, Janeza Šmalcelj, v vas Kurete na Kranjskem, kamor sta dva Hrvata čez Kolpo prešiča prepeljala, in mu ga izročila. Oba sta tožena radi prepovedanega utihotapljenja prešiča iz Hrvaškega na Kranjsko, uvedla sta namreč prešiča brez potnega lista in brez potrebnega dovoljenja oblasti, zlasti brez potrdila, da je žival iz neokuženega kraja. Obsojena sta: Šmalcelj na 4 dni zapore (1 trdo ležišče), Peter Majerle na 60 K globe (ali pa 6 dni zapore) in stroške.

Praznoverje. Nedavno je bila obravnava pri okrožnem sodišču v Novem mestu radi hudodelstva goljufije. Toženi sta bili slepa Ana Hönigmann iz Petrove vasi in Marjeta Štraus iz Petrove vasi, da sta ljudi goljufale s tem, ker sta jim pod pretvezo, da hodijo „nebeški duhovi“ k prvi in prerokujejo prihodnje reči, izvabliale jestvine, pijače in tudi denar. Oponašala je Hönigmann „svetnike“ z zamolklim govorjenjem „trebuhoglasja“ in dobila od ljudij res milodarov. Neka Veronika Štriceľ je vsled teh čarovnij in ker ji je že pošel ves denar, za nekaj časa na umu zbolela in bila v ljubljanski opazovalnici. Ljudje so že na Belokranjskem in pozneje v Gotni vasi kar trumoma zahajali k vedeževalki. Hönigmann se je delala kot da je v zvezi z „duhovi“, Štraus pa je ljudi nagovarjala, naj pridejo, „ker so tam same božje reči, in da bodo bolnika sami „nebeški varuhi“ ozdravili.“ Hönigmann je počakala, da nastopi noč, ko se je ne more tako natanko opazovati in potem začne oponašati s „trebuhoglasjem“ cmokanje prešičev kot prihod hudiča, otroške, moške, ženske glasove vse povprek, rožljanje denarja itd. tako vzbuja pri poslušalcih na rafiniran način strah pred boleznijo in lakomnost po denarju. Okrožna sodnja ju je sicer oprostila, ker je smatrala Ano Hönigmann za umobolno. Vendar se pred takimi „čudodelniki“ ljudstvo kar najresnejše svari, da se ne da v lastno škodo izkoriščati in za nos voditi. Nekaj časa se nahajata te dve osebi v Gotni vasi. Torej pozor sosedje!

Fotografije pokojnega nepozabnega velečastitega gospoda P. Viljema Vindišar-ja se dobó v prodajalni J. Krajec nasl. v Rudolfovem komad po 80 vinarjev in po kron 1:40. Slike so zares mojstrsko delo domačega fotografa R. Dolenca v Kandiji.

Gospodarske drobtine.

— Vinotoči po deželi se zaradi pomanjkanja vinskih kupcev množe od leta do leta po Dolenjskem. To je slabo gospodarstvo! Prihaja pa od tod, ker čakamo kupca le pred zidanico in ker nič ne storimo za prodajo vina navzven. Le pogledjte, kako se drugi vinski kraji pehajo in trudijo, da bi spravili vino v denar! Vipavska zadruga je že najela klet v Pragi, kjer prodaja svoje vino. In tako delajo tudi drugi kraji. Povsod se vino ponuja in daje kupcem ugodna prilika za nakup vina. Pri nas pa čakamo doma. Ob splošni konkurenci, ki vlada sedaj pri vinu, bo treba ne le s ceno konkurirati, ampak bo treba tudi ven med svet z vinom. Le opazujte, kaj delajo sedaj s pivom! Povsod so že zaloge, pa ne samo ena, ampak po več. V Novem mestu so že štiri zaloge piva! In tako tudi po drugih krajih. V Ljubljani jih mrgoli. Koliko imamo pa danes zalog dolenjskega vina? Nobene! Imeli smo pač eno klet, združeno klet, ki so jo spravile v življenje požrtvovalne roke naših kmetijskih strokovnjakov, ki so jo pa ubile naše nad vse žalostne socialne razmere in naša nebržnost! Skrajni čas je, da se dolenjski vinogradniki ganemo, sicer bomo sami krivi posledic, ki nas čakajo v vinski kupčiji.

— **Letošnje vreme** bo zopet hud udarec za našo živino-rejo. S košnjo se je že pričelo, spravilo se bo pa malo domu. Kjer se je spravilo po dva voza, se dobi letos po en voz krme. Ne le da je košnja veliko bolj pičla kakor ob navadnih letih, bo tudi letošnje seno zaraditega slabše, ker bo večidel prezorelo. Suho vreme, ki ga imamo že dolgo časa, je krivo, da nam trave hitro zorijo in da se bo spravilo veliko slamnatega sena. Suša škoduje pa tudi pri okopavinah, pri krompirju, pesi, turšici itd. Pese ni bilo mogoče presajati, ne okopavati, tako je bilo suho. Zadnji dež je le nekoliko izdal.

— **Kakšna bo otava.** Otave se zmeraj manj pridela kakor sena. To je nekaj starega in čisto naravnega. Saj se v otavi razvijejo le nekatere trave, in še te ne do cvetja in zorenja. Pa tudi druge rastline se ne razvijejo popolnoma. Enoletne rastline pa sploh ne pridejo do razvoja, ker se v otavi še le na novo zasejejo. Čim lepše je bilo seno, tem lepša je tudi otava ob ugodnih razmerah. Če je pa seno trpelo in v rasti zastalo, tudi otava ne bo tako lepa, in zato je opravičena bojazen, da bo letos tudi pri otavi malo vspeha! Nastopiti bo moralo posebno ugodno vreme, da bi otava bolj odrastla. Prva napaka za otavo bo že ta, da je seno že močno dozorelo. Naj pride sedaj še nekaj suše, pa bo košnja otave silno slaba. In tega se je letos bati. Trpeli bodemo dve leti zaporedoma na pomanjkanju krme. Precej več vspeha bo na gnojenih travnikih. Zato pa gnoj in zopet gnoj, če si hočemo pomagati na boljše!

— **Mladim prasetom** treba tečne klaje! Češče se vidijo po naših svinjakih praseta z velikimi vampi, ki so pa v sprednjem, zlasti pa v zadnjem koncu slabo razvita. Taka praseta se ne morejo dobro razvijati, ker jim manjka pripravne klaje! To še ni zadosti, da si napolnijo želodec z vodeno klajo! Kaj pomaga poln želodec, če je pa klaja prazna? S takim pokladanjem ne bomo nikdar nič dobrega dosegli. Kdor hoče lepa praseta izrežati, mora skrbeti, da dobe praseta v prvi mladosti tečno krmo. Takim prasetom treba krompirja, mlečnih odpadkov in žitnega zdrobu. Potem se bodo ugodno razvijala v prednjem in zadnjem životu. Taka praseta bodo pa tudi hitreje rastla in se sploh veliko bolj razvila. Kdor želi tedaj lepa praseta izrežati in imeti več sreče pri prasetih, naj mladih želodcev ne baše in ne razširja s prazno in vodeno klajo.

— **Na pol podrti svinjaki** se vidijo tu in tam po kmetih. Svinjakom manjka tal, manjka stropa itd. Povsod so ljuknje, ki so zlasti v tleh nevarne. Naj bi se naši gospodarji vendar usmili ubogih živali, ki prebivajo v takih prostorih in naj bi se te svinjake popravilo, tako da bi živali ne bile izpostavljene poškodbam in zimskemu mrazu! Sedaj poleti se lahko vse to popravi.

— **Popravek.** V zadnji številki je bilo citati v članku „Ob letošnji košnji“ stavek: Za gnojenje v poletnem času bi se morala seveda gnojnica mešati z vodo, da bi ne bila prerodka. Beseda „prerodka“ bi se imela glasiti „prejedka“.

**Pridobite novih
NAROČNIKOV
za drugo polletje!**

Ameriški novičar.

Novo mašo je imel v Johnstownu Pa. dne 6. junija slovenski rojak g. F. M. Ivnik. Slovenska društva iz mesta in okolice so se udeležila lepe slavnosti, ki jih spominja novih maš v stari domovini.

Ameriško-slovenski listi priobčujejo prošnjo iz domovine, da bi namreč ondodni rojaki blagovolili kaj darovati za zidavo novih cerkev v Mirni peči in v Hrovači pri Ribnici na Dolenjskem.

V Fayette City, Pa. je podsula v premogovniku Slovenca Trenteljna velika plast, da je mrtev obležal. Pokojni je zapustil veliko družino in dokaj sorodnikov tu in v stari domovini.

Domov! Da se naši rojaki na stotine vračajo v staro domovino, se razvidi že iz zaznamka potnikov, katerim je tvrdka Frank Sakser v New Yorku oskrbela vožne listke.

Ne v Ameriko! Škof Trobec, ki zdaj biva v svoji domovini, se je glede izselitve v Ameriko izrazil takole: V New Yorku je več kot 200.000 ljudi brezposelnih. Istotako je v drugih krajih. — Iz najbližje okolice Novega mesta se nam poroča, da je od ondod več oseb pisalo v domovino, naj jim pošljejo denarja za povratek v domovino. Marsikateri si je za pot že izposodil potrebne novce in zdaj zopet za nazaj. Neki izseljenec je pisal domov, da živi le od milosti nekega Ribničana, ki je že dolgo v Ameriki.

* **Ministrstvo** je z ozirom na mnoge darove ob jubileju cesarjevem izdalo poseben „statut cesarjevega jubilejskega zaklada za otroško varstvo in mladinsko oskrb“, po katerem se bodo upravljale vse dotične ustanove in zavodi, ki že obstoje ali se bodo osnovali za vzgojo zanemarjene mladeži. Na Dunaju je sedež glavnega odbora in njegovih odsekov. Ti bodo podpirali tudi dotična društva po raznih deželah s svetom in denarjem.

Plačilo večno čaka me.

Lepo v naravi je spomladi,
ko ljubke ptičice pojó;
ko bujne cvetke po livadi
nebeškomilo nam cvetó.

A žal, pomlad le naglo mine,
prenaglo mine zlati čas;
in znova hribje in doline
boleznih vzdihov so izraz.

Enakonežni vi obrazi,
brhkota in krasotá zgól,
bolestni; bodete izrazi,
trpljenja, žalosti s' mbol.

Čemu li naj mladost nas mami,
ki naglo dirja proč od nas?
Glej, starost ji je za petami
in gube riše nam v obraz.

Pomlad naj nas preveč ne mika,
ne plaši nas preveč jesen,
če umrljivosti je slika,
pa sadonosen čas je njen.

Če vse na svetu naglo mine,
vsaj naša dobra dela ne:
Za istih trud in bolečine
plačilo večno čaka me. G.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Vlč. g. Plevanč, župnik v p. 10 K. Vlč. g. J. Šalehar, župnik v p. 10 K. Bl. g. profesor in deželni odbornik E. Jarc 10 K. Bl. g. Auman 2 K. Po g. dr. Slanc v kazenski zadevi Jož Zagorc 5 K. Dobrotniki iz mesta in Kandije 78-80 K. Od igre 10-20 K.

Darovi za novo bandero sv. Ane.

Doslej so darovali p. n. gospodje in gospe: Vid Brudar, Ragovo, 20 K. Josipina Appe 4 K. Peter Malenšek 4 K. Marija Hočevar 4 K. Zofija Kastelic 3 K. Mimi Zore 2-80 K. Po 2 K: Janez Javornik; Agnič Andrej; Jan. Konda; Jos. Zurec; Alojzija Šmuk; V. Polaj; Slanc; Ant. Medved; Jan. Jakše; Marija Ferlič; Marija Košak; Staniša Franc. Krka; Hočevar Franc. Krka; Mikec Marija, Krka; Franjo Mrvar, Kandija. Po 1-60 K: Janez Vovk; Anton in Mihael Žega. Martin Petrič 1-40 K. Po 1 K: Antonija Pirnauer; Franc Kastelic; Franca Kastelic; Ant. Peropšič; Marjeta Šušteršič; Franciška Avžin; Alojzija Avžin; Jan. Avžin; Anton Kastelic; Neža Kastelic; Blažič Marija; Blažič Jakob; Anton Potočar; Jan. Hočevar; Ivan Recelj; Jos. Windišar; Peter Gorupič; Alojz Mežnaršič; Franc Mrvar; Franciška Kušljan; Hedvig Rosina; Murn. Kandija; Ropas; Marija Brule; Ana Škerlj; Ana Šlekovec; Klarici; Ludvik Ferlič; Fr. Brlec; Iv. Barle; J. Krajec; Ant. Sedlar; Aug. Lakner; Franc Pavlin; Jos. Košiček; Franc Seidl; Mramor Miha; Franc Krašovec; Koklič; Amalija Srebotujak; Ant. Gačnik; Novak; Ana Francič; Franca Jenič; Krek; Kat. Oblak; Marija Kastelic; Jan. Kastelic; Ana Kobe; Fani Strajnar; Marija Daniše; Ana Jeman; Marija Bedek; Franc Mohar; Ana Mesojedec; Julijana Može; Jos. Može; Franc Juršič; Jan. Može; Fran. Medved. Krka. Ana Macele 60 v. Kovačič 20 v. Valentin Lotrič 50 v. Anton Knaflič 20 v. Aug. Knafelc 50 v. Marija Osterman 40 v. Al. Bratina 50 v. Jos. Mrvar 50 v. M. Podbevšek 80 v. Micka Cvetan 40 v. Ana Zupančič 20 v. Kastelic 30 v. Vsem darovalcem lepa hvala ker s tem so se olajšali nekoliko stroški, kar bo novo bandero stalo.

Sejmi na Dolenjskem v mesecu juniju.

V Mokronogu 19., v Bučki 21., v Čermošnjicah, Mirni, Ribnici in Višnji gori 24., v Dvoru in Št. Janžu (Dolenjsko) 28., Mirna peč 30.

Smešnice.

(Pokorščina.) Učitelj: „Vsak človek mora ubogati, bodisi učenec ali odrasčen. No, Francej, ali mi znaš povedati, katerega moram jaz ubogati?“ — Francej: „Gospo učiteljico (soprogo)!“

(Dokaz.) Stric kmet kaže svoji nečakinji iz mesta hleve in govejo živino ter pokaže na lepo tele z besedami: „Vidiš, Anica, to tele je ravno dve leti staro.“ — Anica: „Stric, na čemu pa to poznate?“ — Stric: „Na rogeh!“ — Anica: „Oh, kakó sem neumna! Vsaj ima zares samo dva roga!“

(Strah.) Janez kliče svojega brata Jožeta po noči iz spanja češ: strah, strah! — Jože: „Kaj me budiš iz sladkega spanja!“ — Janez: „Strah je švignil kakor senca mimo mene, ko sem prižgal luč.“ — Jože: „Kakšno podobo je imel?“ — Janez: „Prav oslovsko podobo.“ — Jože: „Bodi miren — videl si le svojo senco!“

Loterijske številke.

GRADEC, 12. junija 52 31 66 69 13

Listnica uredništva:

G. pisatelju članka „Božji grob...“ v zadnji številki omenjamo, da smo njegov dostavek o kelihu iz l. 1675 res črtali, ker se nam ni zdelo umestno, da bi se „Dol. Novice“ potegovale za kako „dozdevno“ pravico. Če sedanji g. lastnik Božjega groba meni, da ima kako pravico do dotičnega keliha, naj se zglaš pri č. župništvu v Šmihelu, v čegar področje taka reč spada.

Tujci v Novem mestu.

Hotel Koklič: I. Čampa iz Kranja; H. Ebner, Thea Leamuel iz Gradca; L. Jelšnik iz Kostanjevice; I. Kiča, F. Kaschenreuther, I. Kröselj, I. Vernik, L. Sommer iz Ljubljane; R. Brauner, R. Novak, D. Bachrach, F. Jančar, O. Wallner, E. Medina iz Dunaja; I. Jaklič, A. Depoli iz Šiške; I. Nickl iz Plzna; Sl. Nardjanova, P. Jeraković, J. Magovac iz Metlike; J. Frian iz Celovca; A. Huber iz Budapešte; R. Zweig iz Prosnice; J. Einspieler, A. Einspieler iz Rožne doline.

Hotel pri Pošti: F. Žagar iz Trebelnega; F. Dremelj iz Belecerkve; I. R. Schneider iz Ljubljane; I. Borštnar, I. Bogataj iz Št. Ruprehta; M. Grandič, M. Koter iz Mirnepeči; F. Jutraš iz Trebenj; M. Zavkovič, I. Badovinar iz Metlike; F. Gorenc iz Trsta; F. Mauser iz Begunj; J. Malner iz Cerovega; P. Krznar s soprogo iz Št. Janža; H. Riedl, L. Schallbube, J. Soukup iz Dunaja; I. Kozoglav iz Ribnice; I. Pirnat iz Višnje gore.

Jakše: N. Novak iz Mirne; A. Zrimšek, H. Zrimšek iz Št. Janža; I. Jaklič, A. Ogrizek iz Ljubljane; J. Pucelj iz Ribnice.

Tržne cene v Novem mestu.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	19	84	Leča	11	71
Rž	16	26	Bob	9	76
Koruzna	13	66	Ajda	11	04
Oves	9	76	Proso	12	36
Ječmen	13	66	Soršca	16	26
Krompir (mernik)	1	60	Lan	—	—
Fižol	11	71	Jajca po 7 za 40 vinarjev.		
Grah	11	71			

Naznanilo.

Vsprejemanje novih učencev v I. razred novomeške gimnazije se bo vršilo ob poletnem terminu v sredo 7. julija od 2. do 6. ure popoldne. Pismeni izpiti bodo dne 8. julija od 8. do 10. ure dopoldne, ustmeni izpiti od 10. do 12. ure in popoldne od 2. do 4. ure.

(138-3-1)

Naznanilo.

Udani podpisane se blagohotno priporoča slavnemu občinstvu. Izdeluje najnovejše in najboljše

ograje za grobove in vrtove,

kakor tudi različne ključavnice za vsakovrstne shrambe, za katere jamči.

Vsa dela in popravila škropilnic, strojev i. t. d. se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

S priporočilnim pozdravom

(110-5-4)

Jožef Pirkovič,
ključavničarski mojster v Št. Jerneju.

Pristni malinovec

iz hribskih malin, jako okusen, ima v veliki množini

lekarna Jos. Bergmann,
Rudolfovo. (129-0-4)

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se priporoča dne 11. febr. 1909
na novo otvorena velika manufakturna trgovina

FRANC SOUVAN sin

v stari Souvanovi hiši na Mestnem
trgu št. 22 v Ljubljani.

(50 43-16)

Hiša

iz proste roke je naprodaj v
Kandiji št. 74 pri Rudolfovem.
Proda se zaradi preselitve. Hiša
je na novo zidana, pripravna

za vsako obrt. Pod hišo je klet, zraven šupa in svinjak ter dve
njivi; vse v dobrem stanu. Kdor želi to kupiti, naj se zglaš
ravno tam in takoj. Ako se ne proda, da se v najem.

(140)

Franc Sekula.

Svoji k svojim!

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo (69-0-12)

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne,
ter obre- $4 \frac{1}{2} \frac{0}{0}$ na leto brez odbitka rentnega davka,
stuje po $4 \frac{1}{2} \frac{0}{0}$ katerega sama iz svojega plačuje.

Krepkega dečka

sprejme pod ugodnimi pogoji v učenje mizarstva
Matko Malovič, mizar v Novem mestu. (134-0-3)

Hiša na prodaj.

V Hruševcu, deset minut od železniške postaje Straža, se
proda lepa hiša v dva konca s kletjo pod hišo in hlevom. Zraven
je tudi kozolec, njiva sedem mernikov posetve, sadni vrt in vod-
njak. Vse je tik hiše ter pri cesti. Približna cena je 4400 kron.
Več se izve pri Alojzu Kožijaž v Hruševcu, pošta Straža.

139-3-1